

ПРЕГЛЕД ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА

Анализа предузећа у 2021. години¹ приказује побољшање регулаторних услова у Србији у односу на 2020. годину. Три кључна параметра - сива економија, парафискални намети и порези и доприноси на зараде, бележе знатно мањи негативни утицај на пословање у поређењу са 2020. годином, то јест, сва три аспекта бележе побољшање у 2021. години.

Највећи број компанија идентификовало је недостатак финансијских средстава као главни фактор који утиче на њихову конкурентност, а затим правна несигурност услед нејасних прописа и нетранспарантност у доношењу прописа.

Навођење показатеља који се прате у овој области:

Назив индикатора	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна вредност у 2022. год.	Циљна вредност у 2023 год.	Циљна вредност у 2024. год.
1. Број привредних субјеката која су набавила опрему кроз програм Извор верификације: Извештај о спровођењу Програма	број	2021	715	715*(1159)	x	x
2. Повећање прихода код привредних субјеката која су набавила опрему - посматрање за сваку годину је у односу на претходну Извор верификације: Анализа програма подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме	%	2021	10%**	10%	10%	10%

*Циљана вредност у 2022. години је базирана на средствима опредељена буџетом РС, док је вредност индикатора у загради (1159) базирана на укупним средствима у која улазе и средства ЕУ).

**Укупни резултати спровођења предметне уредбе, за привредне субјекте који су добили бесповратна средства у 2021. години, биће доступни тек након објављивања завршних рачуна у наредне две године (време потребно да се реализује инвестиција и осете ефекти). А за субјекте који ће добити бесповратна средства у 2022, 2023 и 2024 години, анализа ефеката за те програме биће могућа тек након две године од године добијања бесповратних средстава.

Програм подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме успешно је спроведен у 2021. години. За спровођење овог програма у 2021. години опредељена су средства из буџета РС у износу од 2,050 милијарди динара при чему је утрошено 95,3% средстава.

За 715 привредних субјеката одобрено је 1,9 милијари динара, а вредност укупних бруто инвестиција износи 9,9 милијарди динара.

Структура привредних субјеката по броју запослених на неодређено време на основу CROSO података за 31.12.2020. године приказује:

Учешће у броју субјеката, као и у висини одобрених бесповратних средстава, највеће је код оних који запошљавају између 10-49 запослених (57,1%), тј. (60,1%). Ови субјекти запошљавају 9.194 радника.

¹ Публикација: Анкета 1000 предузећа, 2021. USAID-ов пројекат сарадње за економски развој, <https://saradnja.rs/wp-content/uploads/2021/10/Business-Survey-Presentation-SRB.pdf>

Преглед привредних субјеката по брују запослених

	Број привредних субјеката	Висина ОДОБРЕНИХ средстава	Број запослених у привредним субјектима (31.12. 2020.)	% у укупно одобреним захтевима	% у укупно одобреним средствима
од 1 до 9 запослених	181	342.135.081,40	1.017	25,3	17,5
од 10 до 49 запослених	408	1.173.548.824,74	9.194	57,1	60,1
од 50 до 249 запослених	123	422.269.538,93	11.114	17,2	21,6
250 и више	3	15.000.000,00	824	0,4	0,8
Укупно	715	1.952.953.445,06	22.149	100	100

Посматрано по секторима привреде, највеће учешће има **прерађивачка индустрија (и по броју захтева: 71% и по одобреним средствима: 66,8%)**, затим следе грађевинарство (по броју захтева: 28,3%, по одобреним средствима: 32,5%) и остале делатности.

Детаљније, у одобреним захтевима за прерађивачку индустрију, највећи број захтева одобрен је субјектима који набављају опрему за делатност: **Производње металних производа (16,5%), Производње прехранбених производа (15,4%), Производње намештаја (11,0%), Прераде дрвета и производи од дрвета (9,4%), Производње производа од гуме и пластике (7,7%), Штампање и умножавање (7,5%), Производња производа од неметалних минерала (7,3%) и Производње папира (7,1%)**. Ове наведене делатности привукле су 81,9% захтева (тј. 416) и 81,9% додељених средстава (1.068.218.591,05 РСД) прерађивачке индустрије.

Укупни резултати спровођења предметне уредбе, за привредне субјекте који су добили бесповратна средства у 2021. години, биће доступни тек након објављивања завршних рачуна у наредне две године (време потребно да се реализује инвестиција и осете ефекти). А за субјекте који ће добити бесповратна средства у 2022, 2023 и 2024 години, анализа ефеката за те програме биће могућа тек након две године од године добијања бесповратних средстава.

Кроз Извештај о малим и средњим предузећима и предузетништву који има за циљ аналитичко сагледавање стања у сектору МСПП у функцији мера за динамичнији раст и развој сектора малих и средњих предузећа и предузетништва, прате се следећи показатељи: број предузећа, број запослених, промет, БДВ, извоз, број извозника, увоз и број увозника. Извештај анализира ефекте предузетних мера за унапређење развоја предузетничког сектора привреде, из којих проистичу и најважнији изазови, активности и резултати који се односе на сектор МСПП. Извештај се састоји од приказа кретања најважнијих макроекономских агрегата на националном нивоу, анализе најважнијих економских области предузетничког сектора укључујући секторску и регионалну структуру, и анализу кључних аспеката конкурентности сектора МСПП.

Основни индикатори пословања нефинансијског сектора 2020. године

Индикатори	Преду-зетници	Микро	Мала	Средња	МСПП	Велика	УКУПНО	Учешћа (у%)					
								Преду-зетници	Микро	Мала	Средња	МСПП	Велика
Број предузећа	298.279	90.106	12.187	2.716	403.288	584	403.872	73,9	22,3	3,0	0,7	99,9	0,1
Број запослених	272.446	167.316	246.883	278.816	965.461	518.409	1.483.870	18,4	11,3	16,6	18,8	65,1	34,9
Промет (мил. дин.)	1.565.289	1.696.645	2.470.617	2.772.480	8.505.031	4.308.590	12.813.621	12,2	13,2	19,3	21,6	66,4	33,6
БДВ (мил. дин.)	416.499	271.227	477.248	604.631	1.769.606	1.218.454	2.988.060	13,9	9,1	16,0	20,2	59,2	40,8
Извоз (мил. дин.)	19.737	140.412	213.973	410.289	784.411	1.201.597	1.986.008	1,0	7,1	10,8	20,7	39,5	60,5
Број извозника	3.240	6.719	3.877	1.367	15.203	384	15.587	20,8	43,1	24,9	8,8	97,5	2,5
Увоз (мил. дин.)	23.659	290.238	493.746	625.444	1.433.087	1.186.197	2.619.284	0,9	11,1	18,9	23,9	54,7	45,3
Број увозника	4.073	12.371	5.547	1.852	23.843	472	24.315	16,8	50,9	22,8	7,6	98,1	1,9

*у мил. динара, текуће цене

Извор: Министарство привреде на основу података РЗС.

Циљеви који се прате и анализирају, након две године у односу на годину када су бесповратна средства додељена, су: раст прихода, подршка запошљавању, интернационализација пословања, унапређење технолошких процеса производње, унапређење конкурентности, подстицање заштите животне средине, побољшање услова финансирања микро и малих предузећа и предузетника.

Предлагач је разматрао и друге делатности и дошло се до закључка да је предлогом уредбе за 2022. годину донето најцелисходније решење.

Прве године када се додељују бесповратна средства, иста се опредељују из буџета РС, а касније се она враћају у буџет кроз порезе привредних субјекта којима су средства додељена.

До искључења средњих предузећа од учешћа у програму опреме ове године дошло због коришћења средстава Европске уније која је обезбедила додатних 10 мил евра за предметни програм јер се програмирање овог пројекта вршило током 2018/2019 године када средња предузећа нису била обухваћена циљним групама учесница у програму.

Доле је преглед учешћа привредних субјеката по величини који показује да највећи број одобрених захтева по Програму опреме 2021. године (381) и додељених средстава (57,9%) су привукли привредни субјекти који су разврстани у мала правна лица, а средња правна лица су учествовала свега 16% у укупно додељеним средствима односно 11% у укупном броју одобрених захтева:

Преглед по величини привредних субјеката

	Број привредних субјеката	Број запослених привредним субјектима (31.12. 2020.)	Висина ОДОБРЕНИХ средстава	Укупни БРУТО трошкови набавке опреме	% у укупно одобреним захтевима	% у укупно одобреним средствима
МАЛО	381	11.299	1.131.084.323,81	5.831.927.202,23	53,3	57,9
МИКРО	255	3.222	510.125.389,65	2.432.552.852,33	35,7	26,1
СРЕДЊЕ	79	7.628	311.743.731,61	1.722.287.602,76	11,0	16,0
Укупно	715	22.149	1.952.953.445,06	9.986.767.657,32	100,0	100,0

Средња предузећа ће бити обухваћена нашим другим програмима и то: Програмом подстицања предузетништва кроз развојне пројекте у 2022. години и новим инвестиционим програмом „Опоравак и развој“ који је у припреми. На тај начин средња предузећа ће имати могућност да набаве нову или половну опрему, реконструишу свој производни програм/купе нови пословни простор, односно реализују своју планирану инвестицију и даље по повољнијим условима од тржишних или у комбинацији повољних кредита и бесповратних средстава.

Развојним програмом у 2022. години је опредељено 350.000.000,00 РСД. За средња предузећа предвиђено је 30 % од укупног буџета. Очекује се докапитализација овог програма у износу од око 120.000.000,00 РСД. Уједно за разлику од прошлогодишњег програма, ове године, није могуће учествовање великих правних лица. Услови за добијање бесповратних средстава од стране средњих предузећа су у складу са условима који су били прописани Програмом подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме у 2021. години (за износе до 2.500.000,00 РСД). Уз испуњење додатних услова (у погледу броја запослених на одређени датум, односа броја запослених у одређеном посматраном периоду, као и односа пословних прихода у одређеном

посматраном периоду) привредни субјекти могу остварити право и на веће износе бесповратних средстава него што је то било могуће у Програму подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме. Максималан износ бесповратних средстава који може бити одобрен привредним субјектима износи 12.500.000,00 динара, уколико испуњавају критеријуме брзорастућег развоја, односно 10.000.000. динара за привредне субјекте који послују стабилно.

Додатна средства за исте намене ће бити на располагању средњим предузећима ове године и кроз нови инвестициони програм „Опоравак и развој“ у износу до 90 мил евра кредитне линије Европске оинвестиционе банке (без учешћа бесповратних средстава али уз повољнију каматну стопу и дужу рочност у односу на тржишне услове) као и 100.000.000,00 РСД из средстава Фонда за развој.

Имајући у виду да средњим правним лицима неће бити омогућено учествовање у Програму подршке малим предузећима за набавку опреме, на овај начин ће им бити омогућен приступ финснијским средствима, у истом или већем износу, за исте намене.

Уредбе о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика
Члан 37. став 6.

„Информације о спроведеним консултацијама садрже податке о:

1) времену, обиму и методама консултација;

Консултације су се водиле током ове године са представницима 6 банака и 2 лизинг компаније које су укључене у реализацију програма а које су у непосредној комуникацији са привредним субјектима на терену као и са представницима заинтересованих привредних субјеката на разним промотивним догађајима.

2) учесницима консултативног процеса;

Представници 6 банака и 2 лизинг компаније и представници заинтересованих привредних субјеката

3) питањима која су била предмет консултација;

Усклађеност Програма са потребама крајњих корисника.

4) примедбама, сугестијама и коментарима који су узети у разматрање и онима који нису уважени, као и о разлозима за њихово неприхватање;

Прихваћене су препоруке Државне ревизорске институције која је урадила анализу сврсисходности „Унапређење приступа изворима финансирања за развој малих и средњих предузећа и предузетника,, и унете су у ову Уредбу:

- рок за подношење захтева за доделу бесповратних средстава који би обезбедио да јавни позив буде отворен док се средства из програма не утроше;
- пре спровођења сваког Програма за набавку опреме преиспита услове за доделу бесповратних средстава којима би се додатно унапредила реализацији циљева Програма.
- уређена је обавеза да Развојна агенција Србије на својој интернет страници објави листу свих привредних субјеката којима су одобрена бесповратна средства по Програму;
- дефинисана је обавеза банкама и лизинг компанијама да информишу Комисију за доделу бесповратних средстава о свим примљеним захтевима за доделом бесповратних средстава, са предлогом за одобрење или одбијањем кредитног захтева, односно захтева за финансирањем уз образложење разлога одбијања;

- успостављени су индикатори (показатеље учинка) за сваки од циљева дефинисаних у Програму;

Није прихваћена иницијатива Привредне коморе Србије да привредни субјекти који испуне услове Програма, могу остварити право на субвенције од 30 до 40% за набавку нових возила, чиме би се значајно побољшали укупни услови пословања, јер из разлога што је финансирање привредних субјеката који се баве трговином експлицитно искључено по Програму подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме; циљ програма је суфинансирања набавке производне и грађевинске опреме.

5) утицају резултата консултација на избор мера из документа јавних политика.”

Резултати консултација су такви да се увођењем нових решења, сама мера не мења, већ се у одређеној мери модификује постојећа.